

Sünnet yerine kazâ mı kılmalı?

Ayfer Kocakaya: “Bizim uzun zamandır kafamızı karıştıran bir soru var ve kime sorduysak net bir cevap alamadık. Bize bu konuda yardımcı olursanız seviniriz. Deniyor ki: ‘Kazâ namazı borcu olanlar günlük namazlardaki sünnetleri kılamazlar. Çünkü borcu olanlar nafile kılamazlar. Günlük sünnetler de nafile sayılıyor. Namaz kılarken sünnet yerine kazâyâ niyet edilmeli ve böylece her gün bir günlük kazâ borcu ödenir. Zaten farzlardan önce ve sonra namaz kılındığı için sünnet yine yerine gelmiş olur.’ Bu yüzden evde iki gruba ayrılmış durumdayız. Annem ve ablam bu şekilde kılıyor. Ayrıca ağzında dolgu ve kaplama olanlar da Mâlikî ya da Şâfiî mezhebine uymak zorundalar mı? Yoksa hem gusül, hem de namaz abdesti geçerli olmuyormuş. Çünkü Hanefî mezhebine göre ağzı içi de vücudun dışı kabul ediliyormuş. Ve mutlaka ıslanması gerekiyormuş. Doğrusu nedir?”

İzmir’den Hasan Güler: “Sünnet yerine kazâ kılınır mı?”

Bu dînin kurucusu ve koruyucusu Cenâb-ı Allah’tır, tebliğcisi Hazret-i Muhammed’dir (asm). Cenâb-ı Allah Kur’ân’da çok âyetlerde namazı bize emrediyor. Namazın farzını, sünnetini, nâfile kısmını, şeklini, ayrıntısını bize gösterense Allah Elçisi Hazret-i Muhammed’dir (asm). Namazı hiçbir şekilde ihmal etmememizi bizden isteyen de zât-ı risâlettir, yani bizzat Allah Resûlüdür (asm). Ve Allah’ın, namaz borcu olmayanları Cennetine alacağı hususunda verilmiş sözü bulunduğunu bildiren de Allah Resûlü’dür (asm). Yine Peygamber Efendimizin (asm) bildirdiğine göre, namaz borcu olanlar için Allah’ın verilmiş bir sözü yoktur; dilerse Cennetine

alacak, dilerse azap edecektir.

Beş vakit namaz içinde zimmetimizde olanlar, yani kılmadığımızda borç hanemize yazılanlar “farzlardır”. Sünnetler ve sâir nâfileler, kılmadığımızda borç hanemize yazılmazlar. Sünnetleri kılmadığımızda feyzinden istifâde etmemiş oluruz; fakat geleceğe dönük borçlu konumda olmayız.

Resûl-i Ekrem Efendimiz (asm) hayatın her alanında örneğimiz olduğu gibi, kazâ namazları hususunda da ilk ve en mükemmel örneğimizdir. Her ne sebeple olursa olsun; vaktinde kılınmayan namazların kazâ edildiğinin ilk örneğini de biz Resûl-i Ekrem Efendimizin (asm) hayatında görmekteyiz. O (asm) kazâ namazı kılmış ve bizim için de kapıyı açık bırakmıştır.

Sünnet namazlar, Allah Resûlünün (asm) farz namazlara ilâveten bazan şiddetle önem verdiği, bazan de hafiflik içinde, zora koşmadan kıldığı nâfile namazlardır. Bunlardan, vitir namazına ve sabah namazının sünnetine çok ehemmiyet verdiği, hemen ardından öğle ve akşam namazlarının sünnetlerine de ehemmiyet verdiği, fakat ikindi ve yatsı namazlarının sünnetlerini daha hafif bir ihtiyârî tercih içinde kıldığı sahih rivâyetlerde vardır. Peygamber Efendimiz’in (asm) bütün bu davranışları isteyene ruhsat, isteyene de azîmet kapılarını açacak mahiyette bulunmaktadır.

Kazâ namazları zimmetimizde bulunan ve kılmaya borçlu olduğumuz “farz namazlardır”. Kazâ namazlarının sevap ve feyzi günlük farzlarımız kadar yüksektir. Yani derecesi en yüksek sevaplardandır. Sünnet namazlar ise, farzlardan sonra ve farzlara ilâveten, derece derece bize feyiz ve sevap kazandıran nâfilelerdir.

Kazâ namazları ile sünnet namazların konumunu mezhep imamaları da tartışmışlardır. Kazâ namazları hakkında serdedilen müteber görüşlerden edindiğimiz izlenim şudur: Kazâsı çok olup da, kendisini kazâ kılmaya çok sıkı programlayan birisi, bu programını herşeye rağmen aksatmamak için, bazen sünnetler yerine kazâ kılabilir. Bunda bir sakınca yoktur. Bu, namaz mükellefinin kendi tercihidir. Dîn buna müsaade eder.

Fakat bunu sürekli bir yol olarak benimsemek ve sünnetlerden tamamen kopmak doğru değildir. Dengeyi kurmakta fayda vardır. Şöyle ki: Vitir namazı vâcib olduğundan kazâ için terk etmemeliyiz. Sabah namazının sünnetini de, dîn sahibinin çok önem verdiği sünnet-i müekkeke olduğundan kazâ için terk etmemeliyiz. Ahmed bin Hanbel’e göre sâir sünnetler yerine kazâ kılınabilir. Sünnetler yerine kazâ kılma ruhsatı, Şâfiî ve Mâlikî mezheplerinde de vardır.

Hanefî mezhebine göre de, sünnetler yerine kazâ kılınması en azından “vebâl getirmez”; fakat mümkünse sabah namazı ile birlikte öğle ve akşam namazlarının sünnetleri de kılınabilirse; daha da imkân varsa ikindi ve yatsı namazlarının sünnetleri de kılınabilirse daha faziletli olur.

Kazâsı çok olup da sıkı bir programa girenler bu içtihatlardan birine göre amel edebilirler.

Diğer sorunuza gelince: Ağızda keyfî olarak değil de, bir tedâvînin gereği olarak kaplama veya dolgu bulunmasında, dört mezhebe göre, gusle ve abdeste mani bir durum söz konusu değildir.